

tiverede Lodder, ja i Jyllands vidtstrakte og magre Egne endog helt uopdyrket Jord, paa sine Steder 10 til 12 Tønder Land, Udlodder, der ligge ubekvem for Ejerne, og som Landarbejderen i sin Griskhed efter Jord gaar løs paa. Kommissionen anbefaler det, og Landarbejderen bliver saa tøjret ved en saadan Jordlod og ret uheldigt og haabløst stillet. En udmærket Lovs Fordele gaa over paa Sælgerne i Stedet for paa den fattige Landarbejder, og Loven kommer i Miskredit, hvad der maaske er det værste af det hele. Hvis der kunde føres et nøjere Tilsyn, saa at man undgik den Fadæse at binde Landarbejderen til en saadan stor halvkultiveret eller ukultiveret Jordlod, hvortil han bliver stavnsbunden og fattig alle Dage, var det saare ønskeligt, og det maatte kunne ske ved Kommissionens Indgriben.

Jeg skal ogsaa omtale nogle smaa Poster paa det forelagte Budget, ganske smaa Ting, som ellers let blive glemte, men som jeg gerne fæster Opmærksomheden paa hvert Aar og gerne takker for. Maa jeg først udtale min Tilslutning til, hvad der blev sagt i Gaar af det ærede Medlem for Bornholm (Blem) om Landpostbudene. Jeg tror, at vi skyldte Landpostbudene, naar det kan ske med saa forholdsvis smaa offentlige Midler, at skaffe dem et saa stort Tilskud til deres Pensionskasse, at de kunne blive ligestillede med de røde Bude; deres Arbejde er sikkert ikke ringere end disse. Det er en stor Klasse af Smaakaarsfolk, som fortjener al venlig Opmærksomhed og human Behandling.

Jeg er glad ved at se, at Bevillingen til Smaaplantninger og Hegn, der navnlig komme til Anvendelse i Midtjylland og maaske ogsaa i Vestjylland, er bleven forhøjet fra 75,000 til 80,000 Kr. Jeg skal ikke opholde mig ved dette, kun udtale min Paaskønnelse deraf. Bevillingen til Moseindustriens Fremme, som vist er en Sag, der vil faa en voksende og maaske mægtig Betydning i den nærmeste Fremtid, er bleven forhøjet fra 4,000 til 8,000 Kr.; det er Tak værd. Jeg er glad ved at se, at der paa ny foreslaas 2,000 Kr. til Tuberkuloseforedragene, som vi kaldte dem i Fjor. De have gjort megen Gavn, og jeg tror, det er en af Hovedvejene til kraftigt at modvirke Tuberkuloseelendigheden, ved populære Foredrag at oplyse de mest udsatte Egenes Befolkning om de simpleste og naturligste Forholdsregler mod Smitten. Det glæder mig i høj Grad at se en ny Bevilling paa 2,000 Kr. til et

Hospital for tuberkuløse Børn med Navnet „Buddes Minde“, og 7,000 Kr. til Foreningen af 1837 til forsømte Børns Frelse. Naar jeg har omtalt disse Smaating, saa er Overgangen let til at omtale større Ting af samme Art, som nu ere foreslaaede i denne Rigsdagssamling. Det er mig en stor Glæde, at vi have hørt og set de Forslag, som Justitsministeren og Indenrigsministeren forleden Dag fremsatte her i Tinget. Det er Forslag af overmaade vidtrækkende Betydning, og Forslag af den Art, som Befolkningen venter paa, og som navnlig Smaakaarsfolk føle, at de have særlig Part i. Saadanne Love som Tuberkuloseloven, Tyendeloven, Loven om forsømte Børn og om Ulykkesforsikring aabne en vid Arbejdsmark for os, gid vi maa have Held til at dyrke den godt.

Men Rækken er langt fra udtømt med disse Forslag. Det bedrøver mig, at man endnu ikke er naaet saa vidt, at man kunnet faa en Ulykkesforsikring med for Landarbejdere. Jeg har hvert Aar, siden jeg blev Rigsdagsmand, nævnt, at vi skyldte Landarbejderne, de fattigste og i mange Tilfælde den mest hjælpeløse Del af vor Befolkning, at tage dem med, saa godt som det er muligt i den Kreds af Smaafolk, der kan blive hjulpen ved Sygekasse og Ulykkesforsikring. Vi maa endelig komme dertil, om ikke i Aar, saa dog i den nærmeste Fremtid.

Jeg omtalte i Fjor ret omstændeligt og skal derfor blot nævne det i Aar, at der ligger en stor social Opgave i de store Byers elendige Beboelsesforhold, hvor der er en Hovedkilde til fysisk og moralsk Smitte for Samfundet, hvor Tusinder af Mennesker med store Flokke af Børn ere sammenstuede i mørke Kvistetager ud til Baggaarde uden Sol, Luft og Renlighed. Naar man kommer til Bunds deri, ser man, at det er Arnesteder for meget af det, som Samfundet maa kæmpe med, lide under og koste Penge paa i mange Retninger. I mange Lande er man ogsaa inde paa et grundigt og radikalt Indgreb i disse elendige Beboelsesforhold i Storstederne. Opgaven er vanskelig at løse, men sikkert ikke umulig, naar Hjertelaget er der og Øjet aabent derfor.

Jeg sagde i Fjor i det Par Ord, jeg havde Lejlighed til at fremsætte ved Finanslovens første Behandling, at i den første Valgperiode under Venstres Ledelse var Arbejdet særlig præget af at varetage de besiddendes Interesser — jeg tænker paa Skattelovene. Udviklingen har ført med sig, at det laa først for. Men jeg udtalte